

A-7733

NOORTE PUNANE RIST

SELLE ÜLESANDED, SIHID JA
ORGANISEERIMISE PÕHIJONED

TALLINNAS, 1930

EESTI NOORTE PUNASE RISTI VÄLJAANNE

A-7755

NOORTE PUNANE RIST

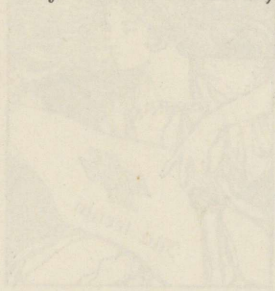
SELLE ÜLESANDED, SIHID JA
ORGANISEERIMISE PÕHIJOOSED

TALLINNAS, 1930
EESTI NOORTE PUNASE RISTI VÄLJAANNE

NOORTE PUNANE RIST
SEIPE ÜIKANDEK SIIBI JA
ORGANISEERIMISE TÕHISOONK

Tallinna Eesti Kirj.-Ühisuse trükikoda, Pikk t. 2. 1930.

Tartu Ülikooli
Raamatukogu

30095207

TALLINNA EESTI KIRJ.-ÜHISUSE TRÜKIKODA
PILK T. 2. 1930.

Sis u.

	Lhk.
Sissejuhatus	3—5
Henry Dunant ja raamat „Mälestusi Solferinost“	3
Genfi Konventsioon ja rahvusvah. P. R. Komitee	4
Henry P. Davison ja P. R. seltside Liiga	4
Rahvusvaheline Punane Rist	5
Eesti Punane Rist, asutamine, rakendus ja asutised	5
Noorte Punane Rist	6—10
Tekkimine	6
Põhimõtted	6
NPR. osakonnad rahvuslike P. R. seltside juures	10
Eest Noorte Punane Rist	10—23
Asutamine	10
Keskjuhatuse koosseis	11
Ülesanded ja organiseerimise põhijooned	12
Side kooliga	12
Kodukord	13
Näpunäiteid NPR. töö korraldamiseks	15
Tervishoid	15
Sotsiaaltööala, linnu- jn loomakaitse	18
Koolide kirjavahetus	19
Koolide kirjavahetuse tekkimine	20
Mida kirjutada	20
Portfooliod ja teine vahetusmaterjal	21
Kuidas alata kirjavahetust	22
Kuidas kasutada saadud portfooliot	23
Kuidas jätkata või lõpetada kirjavahetust	23
NPR. ajakiri	24
Ülevaade Eesti NPR. senisest tegevusest	25—35
Mõned arvamised NPR. mõju kohta	25
Tervishoiualal	26
Sotsiaalalal	27
Koolide kirjavahetuse alal	27
Töökodad	28
Kõrguspäike	29
Suvekolooniad	30
Aiatööd	30
Hoolsusmärgid	31
Jõulupuud	31
Külaskäigud	32
Elupäästjate hindamine	33
Propaganda ja kinoetendused	33
Ankeet	35
Konverentsid	35

Juulikuus s. a. Brüsselis peetud XII rahvusvaheline koolide õppetöö kongress, millest võttis osa ka Punase Risti Seltside Liiga Noorte Punase Risti os. direktor hr. G. Milsom, pühendas läbirääkimistele Noorte Punase Risti üle tähtsa osa ja võttis vastu ühel häälel järgmise resolutsiooni:

„Kongress, konstateerides tähelepanuväärseid tagajärgi, mis saavutatud viimaste aastate jooksul kooliautoriteetide ja õpetajaskonna poolehoiu võitmisel Noorte Punase Risti tööle, avaldab rahuldustunnet Rahvusvahelise Õppetöö Büroo ja Punase Risti Seltside Liiga koostöö üle, mis kaasa aitab selle eduks.

Kongress, võttes arvesse oma päevakorra päätööd ja kuulunud Noorte Punase Risti esindajate ettekanded, juhhib iseäranis käesoleval aastal õpetajaskonna tähelepanu Noorte Punase Risti poolt tarvitusele võetud meetodite väärtusele, millega õpilastes kasvatatakse tervishoiu harjumusi, mis on sihitud nende tervise parandamiseks ja hoidmiseks.

Kongress, jäädes truuks oma kõrgeimale ideaalile, avaldab sügavat rahuldustunnet Noorte Punase Risti töö üle õpilaste moraalses kasvatamises, mis väljendub altruismi teostamises, vastastikkuses abistamises ja häätahte arendamises, ning kogu maailma noorsoo lähendamises eriti koolide kirjavahetuse kaudu.“

Henry Dunant, Punase Risti idee algataja.

Sissejuhatuseks.

1862. a. ilmus Genfis raamat „Mälestus Solferinost“, mil olid suured ja tähtsad tagajärjed kogu inimkonna mõtteilmas. Raamatu autor, Genfi linna kodanik Henry Dunant, olles Solferino lahingu juhuslik päältvaataja, kirjeldas selles üksikuid võitluse episoodide ja neis haavata saanud sõjalaste kannatusi ning vaevlemist, mida põhjustas arstiabi, sidematerjali ja transportabinõude puudulikkus. Samas Henry Dunant hüüdis üleskutse kogu Euroopa riikide ärksamaile ja kaastundlikumaile kodanikele asutada aitamisselts kannatuste vähendamiseks lahinguväljadel ja näitas veenvalt, et kõigi valitsuste huvides peaks olema neid kodanlike organisatsioone tunnustada ja toetada ning selleks töötada välja üldiselt maksvad ja kõigile riigele kohustuvad konventsioonid.

H. Dunant'i väsimata propaganda tulemuseks oli 16 riigi esindajate nõupidamine 1863. a. Genfis, kus tulid arutusele ta

ettepanekute teostamise võimalused. Juba järgmisel aastal jõuti kokkuleppele ja kirjutati alla lepingule, n. n. G e n f i k o n v e n t s i o o n i l e, millega osavõtjad riigid kohustusid seltskonna toetusel ja kaasabil kutsuma ellu sanitarorganisatsioonide, kelle ülesandeks pidi olema sanitarpersonali ettevalmistamine, arstiabinõude ja arstimisvahendite muretsemine, haavatute ning haigete transporteerimine sõjakorral ja abiandmine abitarvitajatele sõjaväljal, vahet tegemata oma ja vastase vahel, kusjuures sanitarpersonal loeti puutumatuks. Väliseks tunnusemärgiks organisatsioonile, kes kandis halastust ja inimarmastust relvade vahele, valiti punane rist valgel põhjal, austades seega idee

algataja ja väsimata õhutaja Henry Dunant'i kodumaad, Schwei-zi, mille rahvuslikul lipul on teatavasti samad värvid ümberpöördu-dukorras (s. o. valge rist punasel põhjal). Aja jooksul asutati Punase Risti seltse iga kultuurriigis ja praegu tõuseb nende arv 68

Henry P. Davison,
Punase Risti Seltside Liiga asutaja.

nase Risti Komitee. See Komitee pühendab suurima tähelepanu Punase Risti sõjaaegsesse töösse ja ettevalmistusse puutuvaile küsimusile, seades üles uusi põhimõtteid ja kutsudes nende kui ka teiste küsimuste läbiarutamiseks kokku konverentse, võttes vastu liikmeks uusi Punase Risti seltse jne.

Pärast maailmasõja lõppu asutati 1919. aastal praegu Pariisis asuv Punase Risti Seltside Liiga, kelle peaeesmärgiks on Punase Risti rahuaegse töö arendamine. Liiga, levitades tervishoidlikke teadmisi, tahab aidata kaasa rahvaste tervise eest hoolitsemisele ning haiguste ärahoidmisele ja, virgutades hoolt kandma hääkäigu eest, vähendada ja pehmen- dada kannatust kogu maailmas. Andes selleks ajakirjades, brošüürides, lendlehtedes jne. näpunäiteid ja juhtnõore, tutvustab ta ühtlasi Punase Risti seltse meie aja suurimate sotsiaalprobleemidega, nende lahendamiskatsete ning viisidega kogu maailmas, toob

peale (nende hulgas ka 5 Punase Poolkuu seltsi ja Punase Lõvi ning Punase Päikese selts). Kõik rahvuslikud Punase Risti selt- sid, olles oma tegevuses täiesti iseseisvad, moodustavad ühise suure pe- re, kelle juhtivaks organiks on Genfis asuv R a h v u s v a h e l i n e P u n a s e R i s t i K o m i t e e.

ülevaateid arstiteaduse viimaste saavutuste üle tiisikuse, vähjatõve, suguhaiguste ja teiste haiguste vastu võitlemises, seab üles ja valgustab kaugeulatuslikke probleeme rahva tervishoiu eest hoolitsemise alal ning on igal ajal valmis kaasa aitama inimkonna suurimate vaenlastega — haigustega — võitlemiseks nii nõuga kui ka jõuga.

Oktoobris 1928. a. Haagis ärapeetud XIII rahvusvahelisel Punase Risti konverentsil ühinesid Rahvusvaheline Punase Risti Komitee, kuhu kuuluvad kõige maailma Punase Risti seltsid, ja Punase Risti Seltside Liiga üheks organisatsiooniks — R a h v u s v a h e l i s e k s P u n a s e k s R i s t i k s, jäädes mõlemad oma põhikirja, koosseisu, asukoha, seniste ülesannete ja tegevusala juure, kuid töötades lähemas kontaktis aladel, kus nende tegevus puutub kokku, näit. rahvuslikel või rahvusvahelistel abiandmistel loodusõnnetuste puhul. See koostöö on kindlustatud muuseas sellega, et Liiga juure on määratud Rahvusvahelise Punase Risti Komitee esindaja, ja viimase juure Liiga esindaja.

Meieaegse suurima ja tähtsaima rahvusvahelise organisatsiooniga — R a h v a s t e l i i d u g a — on Punase Risti vahetõde fikseeritud Rahvasteliidu põhikirja 25-as artiklis, milline kõlab järgmiselt: „Liidu liikmed kohustuvad toetama ning soodustama seaduslikus korras Punase Risti vabatahtlike rahvuslike organisatsioonide loomist ning koostöötamist tervishoiu olude parandamise, haiguste ärahoidmise ja kannatuste pehmendamise alal kogu maailmas“.

Eesti Punase Risti Selts on asutatud 24. veebruaril 1919. a. ja Rahvusvahelise Punase Risti Komitee poolt tunnustatud 11. aprillil 1922. a. Punase Risti Seltside Liiga liikmeks astus Eesti Punane Rist 25. veebruaril 1922. aastal.

Eesti Punase Risti Seltsi Peavalitsus koosneb 14 isikust; Seltsi esimeheks on asutamisest peale Dr. H. Leesment. Eesti Punasel Ristil on 17 kohalikku komiteed ja tema tegevus jaotatud 8 osakonna vahel.

Selts peab ülal: 2 sanatooriumi, polikliiniku, masseerimise ja tervisvõimlemise asutise, 3 tiisikuse nõuande punkti, 3 ambulantsi, invaliidikodu, 3 lastevarjupaika ja 3 suvekolooniat. Peavalitsuse juures töötavad veel: sanitartranspordi osakond, õdede osakond, samariitlaste organisatsioon, gaasikaitse osakond ja sotsiaaltöö ning reumatismi vastu võitlemise komiteed; Peavalitsuse alla kuuluvad 29 päästejaama.

Noorte Punane Rist.

Noorte Punane Rist koondab enda ümber kogu maailma noori.
(Ameerika N. P. R. plakat.)

Maailmasõja ajal, 1914. a., Kwebeki provintsi Punane Rist (Kanadas) kutsus lapsi kaasa aitama haavatud ja haigete sõdurite eest hoolitsemisel. Kutse ei jäänud tagajärjeta, lapsed asusid tööle, et jõudumööda aidata kaasa õmblemisega, kudumisega, haigemajade jaoks lihtsate mööblite valmistamisega jne.

Samuti võtsid Austraalias, Prantsusmaal ja ka teistes riikides lapsed osa Punase Risti tööst, pühendades oma jõudu, hääd tahtmist ja ennastsalgavat kaastööd isamaa ja ligimese kasuks. Nii rakendusid lapsed ja noored vabatahtlikult ja suure andumusega seltskondlikule tööle — ligimese aitamisele, ligimese teenimisele. Pärast sõjamõllu lõppemist osutus tarviliseks sellise hooga alanud ning laialist poolehoidu leidnud liikumist arendada, süvendada, seada laiemale alusele, ühe sõ-

naga — organiseerida. Nähes, missuguse innuga lapsed oma jõudu pühendavad kollektiivsele tegevusele ja millise häämeelega nad anduvad sotsiaalsele tööle, leidsid kasvatajad ja koolid endid ülesande ees — leida vormi, millesse juhtida noorte en-

Punase Risti Peavalitsuse maja, Tallinnas, Niguliste 12.

nastsalgavat hädä tahet, et seda korraldada ja kasutada ära üld-suse huvides.

Kogu Punase Risti töö on kantud kõrgest inimarmastuse mõttest ja vajab seepärast kandjaiks inimesi, kes oleksid läbi imbnud selle aluseks pandud aateist. Inimkonna parema tuleviku nimel on tarvis mitte ainult, et võideldaks sõdadest ja haigustest tingitud viletsuste vastu, vaid et kaotaksid oma mõjuvõimu need viletsuste tekitajad. On tarvis kasvavat põlve, kel tervishoiu algteadmised oleksid harjutatud lihasse ja luusse, kuna on kergem ära hoida haigust kui teda arstida, ja kuna ees-

Puhas õhk ja vesi on tähtsad tegurid tervise eest hoolitsemisel.

dele, seda reaalsemaks muutub üldise rahu aade ja väheneb veriste sõdade tekkimise võimalus. Nii siis 1) tervishoiunõuete populariseerimine, 2) ligimesemas-

kuju on parim õpetaja. On tarvis kasvatada noori, kes oleksid igal silmapilgul valmis astuma abiks oma ligimesele, vaatamata sellele, kas see on vaenlane või sõber. On tarvis noorsugu, kes oleks õppinud nägema kogu maailma inimesis oma sõpru, koguni vendi. Sest mida kindlamad on sõprussidemed üksikute rahvaste vahel, mida rohkem on rahvusvahelises läbikäimises üksteisest arusaamist, seda vähem on aset vaenulikkuse tun-

Eesti Noorte Punase Risti liikmed vaeste heaks käsitöid valmistamas.

tuse arendamine, 3) rahvaste üksteisele lähendamise ja vastastikkuse arusaamise süvendamine on need põhimõtted, mis tunnistas omaks uus, Punase Risti tegevusest võrsunud, organisatsioon, kes oma nimeks võttis Noorte Punane Rist ja kelle keskjuhatuse asub Punase Risti Seltside Liiga juures. „Noorte“ seepärast, et tema tööväli on ainult noorsoo hulgas, kus ta esimeseks sooviks on aidata vanemaile ja koolile kasvatada noori terveiks ja

Tšehhoslovakkia Noorte Punase Risti liikmed välismaa sõpradele albumeid valmistamas.

tublideks inimesiks ja ausaiks kodanikeks, ja „Punane Rist“ seepärast, et ta on ühenduses selle aastakümneid tegutseva ülemaailmselt tuntud, suure ja mõjurikka organisatsiooniga, kelle ülesandeiks on just ligimesearmastus, rahupüüe ja vaeste ning viletsate, haigete ja haavatute vastu halastuse ülesnäitamine ja nende eest hoolitsemine.

Noorte Punane Rist, kelle hüüdsõnaks on „Ma teen“, on oma 11-aastase tegevuse kestvusel kujunenud võimaks ülemaailmiseks organisatsiooniks, kes oma lipu alla on koondanud 46 riigis üle 12 miljoni noore, kes kasvavad ja arenevad inimsoo ja tuleviku lootuseks.

Noorte Punase Risti Osakonnad rahvuslike Punase Risti seltside juures.

Praeguseni on organiseeritud Noorte Punase Risti Osakonnad järgmiste maade Punase Risti seltside juures (a märgitud osakondadel ilmub oma ajakiri, + märgitud osakonnad on koolide kirjavahetuses Eesti Noorte Punase Risti koondistega).

1. Albaania 1927. a.	24.+a Läti 1923. a.
<u>2.+a Ameerika Ühendriigid</u> 1917. a.	25.+a Leedu 1924. a.
3. Argentiina 1921. a.	<u>26.+a Lõuna-Aafrika Liit.</u>
<u>4.+a Austria 1922. a.</u>	27.+a Mehhiko 1928. a.
5.+a Austraalia 1926. a.	28.+a Norra 1921. a.
6.+a Belgia 1923. a.	29. Panama 1927. a.
<u>7.+ Brasiilia 1923. a.</u>	30. Paraguay 1923. a.
8.+a Bulgaaria 1921. a.	31.+a Poola 1920. a.
9. Costa-Rica 1922. a.	32.+a Prantsusmaa 1922. a.
10. a Daani 1923. a.	33.+ Rumeenia 1922. a.
11. Danzig 1927. a.	34.+a Rootsi
12.+a Eesti 1923. a.	35.+a Saksa 1924. a.
13. Ekvadoor 1924. a.	36. Salvador
14. Guatemala 1930. a.	37.+a Serbia 1921. a.
15.+a Greeka 1924. a.	38.+a Siiam 1923. a.
16. Hiina 1929. a.	39.+ Schweiz 1921. a.
17.+a Hispaania 1926. a.	40.+a Suur-Britannia 1921. a.
18. India	41.+a Tšehhoslovakkia 1921. a.
19.+a Itaalia 1921. a.	42.+a Tšiili 1924. a.
<u>20.+a Jaapan 1922. a.</u>	<u>43.+a Ungari 1920. a.</u>
21.+a Kanada 1914. a.	44. Uruguay 1929. a.
22. Kolumbia 1923. a.	45.+a Uus-Meremaa 1922. a.
23. Kuuba	46. a Venezuela 1921. a.

Eesti Noorte Punane Rist.

Eesti Noorte Punane Rist asutati 1923. a. sügisel, mil ta organiseerijaks ja esimeheks oli kadunud Eesti Punase Risti abiesimees direktor H. Bauer. Organisatsioon on rõõmustavalt edenenud, ta koondised ulatuvad üle maa ja on kogunud enda ümber üle 10.000 liikme, saades tähtsaks pedagoogiliseks teguriks meie koolides.

Keskjuhatuse koosseis.

P. R. Seltside Liiga Noorte Punase Risti osak. direktor hr. G. Milsom Eesti Noorte P. Risti külastamas septembris 1930.

1) hr. J. Nyman, E. N. P. R. direktor ja ajakirja-toimetaja. 2) hr. G. Milsom, P. R. Seltside Liiga N. P. R. osak. direktor. 3) hr. Dr. H. Leesment, Eesti Punase Risti ja N. P. R. esimees. 4) prl. M. Niemann, N. P. R. sekretär.

Eesti Noorte Punase Risti Keskjuhatuse koosseis on praegu: esimees dr. H. Leesment, E. Punase Risti Peavalitsuse esimees J. Nyman, Noorte Punase Risti direktor ja ajakirja toimetaja, Punase Risti peavolinik; abiesimees dr. Männik, Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi tervishoiu peavalitsuse abidirektor; sekretär Chr. Brüller, Tallinna linna koolinõunik; liikmed: G. Ollik, Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi kooliosakonna direktor; O. Kiesel, Tallinna poegl. Kommerts-gümnaasiumi direktor; N. Kann, Tallinna linna Reaalgümnaasiumi direktor; dr. K. Pedusaar, Tallinna linna tervishoiu arst; kolonel A. Siimon, Tallinna koolide lastevanemate komiteede keskkomitee esindaja ja prl. M. Niemann, büroo sekretär.

Keskjuhatuse juures töötab alaline büroo, millesse kuuluvad: esimees Dr. H. Leesment, direktor J. Nyman, sekretär M. Niemann.

Ülesanded ja organiseerimise põhihood.

Eesti Noorte Punane Rist tahab aidata vanemaile ja koolile kasvatada meie noori tublideks inimesteks ja ausaiks isamaad armastajaks kodanikeks, ergutades neid 1) praktilisele ning karskele järjekindlale tervise eest hoolitsemisele ja tervishoiu nõuete täitmisele, 2) tegevusele ligimesearmastuse vaimus ühiskonna kasuks ning 3) kaasa aitates noorte üksteisele lähenemisele ülemaailmalise koolide kirjavahetuse ja noorte organisatsioonide vahelise kontakti loomise kaudu. Noorte Punane Rist on organisatsioon, mille kaastöölise pere koostub lastest mitte üksikult, vaid lastest kooli- ja klassiüksuste näol. Noorte Punane Rist ei tegutse väljaspool kooli ega kisu lapsi eemale koolitööst, vaid toetab kõigiti kooli kasvatuslikku ja teaduslikku tööd, ühendades enda ümber kõiki neid, kes on tegevad Noorte Punase Risti vaimus, s. o. neid, kes on valmis „teenima ja aitama“.

Peale koolikoondiste võivad Eesti Noorte Punase Risti liikmeiks astuda ka noorte organisatsioonid, ühendused ja ringid.

Side kooliga.

Noorte Punase Risti liikumise juhiks, ta lähimaks kaastööliseks ja lahutamatuks osaks on üle kogu maailma saanud õpetaja, ja seepärast usub Eesti Noorte Punase Risti Keskjuhatus, et ka Eesti õpetaja, kelle ülimaldiks püüdeks on alati olnud meie noorsoo ja sellega ühes meie rahva häääkäik, Noorte Punase Risti tähtsusest aru saades, nagu seni nii ka edaspidi, kindlasti selle liikumisega ühineb ja tema vaimus andub tegevusele. Et ka meie Haridusministeerium Noorte Punase Risti liikumist hindab, seda tõendab Haridusministeeriumi ringkiri 22. oktoobrist 1923. a. nr. 24777, millega soovitatakse kõigile koolidele osavõttu Noorte Punasest Ristist, ja sama ministeeriumi kiri 12. jaanuarist 1927. a. nr. 25366, milles hinnatakse kõrgesti Noorte Punase Risti tegevust ja temale soovitatakse oma ideede propageerimiseks pöörduda otseteed koolide poole.

Eesti Noorte Punase Risti koolikoondise kodukord.

1. Eesti Noorte Punase Risti koolikoondised on Eesti Punase Risti Seltsi juures asuva ja Seltsi põhikirja alusel töötava Noorte Punase Risti Osakonna — Eesti Noorte Punase Risti — kohalikud organisatsioonid. Nende tegevus koolide juures on lubatud ja soovitatud Haridusministeeriumi kirjadega 22. okt. 1923. a. nr. 24777 ja 12. jaan. 1927. a. nr. 25366.

2. Koolikoondise asutamiseks on vajaline selle registreerimine Eesti Noorte Punase Risti Keskjuhatuses. Vastava soovivaldusega esineb koolijuhataja või õpetaja, kes soovib enda peale võtta Noorte Punase Risti töö organiseerimist ja juhatamist oma koolis. Registreerimispäev, millest Keskjuhatus viibimata teatab, loetakse koondise tegevuse alguseks.

3. Noorte Punase Risti koolikoondise tegevliikmeiks võivad olla mõlemast soost õpilased, kes tahavad teadlikult elada tervishoiunõuete kohaselt, aidata jõudumööda neid, kes vajavad abi, ja luua sõprussidemeid välismaade Noorte Punase Risti liikmetega. Peale õpilaste — tegevliikmete — võivad N. P. Risti koolikoondise toetajaiks liikmeiks olla ka täiskasvanud, nagu õpetajad, vanemad jne. Soovitav on, et Noorte Punase Risti liikmed jääksid ühendusse N. P. Risti koolikoondisega ka pärast kooli lõpetamist, kuni neil avaneb võimalus astuda Eesti Punase Risti Seltsi liikmeks, s. o. 17 a. vanuseni.

4. Kõik ühe kooli N. P. Risti liikmed moodustavad selle kooli N. P. Risti koondise, milline võib jaguneda rühmadesse klasside järgi. Soovitav oleks, et rühmade tegevusest võtaksid osa ka õpetajad-klassijuhatajad.

5. Noorte Punase Risti koolikoondise juhatajaks on kas koolijuhataja või üks õpetajaist, kel on huvi Noorte Punase Risti vastu ja kes vabatahtlikult andub N. P. Risti kasvatuslikule tööle.

6. Koondise juhatus koostub, peale juhataja-õpetaja, koondise vanemast, selle abist, kirjatoimetajast ja laekahoidjast, kes valitakse koondise tegevliikmete hulgast liikmete üldkoosolekul. Kui koondis jaguneb rühmadesse, valib iga rühm endale juhatause, koostuva vanemast, selle abist ja kirjatoimetajast, ja kõigi ühe koondise rühmade juhatause liikmed valivad endi keskel koondise juhatause eelpooltähendatud arvul. Juhatusliikmed valitakse uuesti igal aastal, kusjuures endisi võib tagasi valida.

7. Koondise juhatause ja liikmete koosolekuid peetakse tarviduse järgi. Juhatause ülesandeks on välja töötada üldine organisatsiooni- ja tegevuskava ja teha eeltöid Noorte Pu-

nase Risti üksikute tegevusalade arendamiseks koondise võimalusile vastavalt. Üldkoosolekuil tehakse väljatöötatud kavad kõigile liikmeile teatavaks, selgitatakse nende teostamise võimalused lõplikult ja otsustatakse nende teostamine.

8. Koondise tegevate kui ka toetajate liikmete liikmemaks määratakse kindlaks iga aasta peale üldkoosoleku poolt, juhatusel ettepanekul. Juhatusel on õigus üksikuid liikmeid liikmemaksust vabastada.

9. Oma ülesannete teostamiseks tarvismineva raha muretseb iga koondis endale ise, liikmemaksude, ühiste ettevõtete, nagu tööde, pidude, näituste, kontsertide jne., korraldamise läbi, milleks tarvilised load muretsetakse harilikus korras. Koondise summade otstarbekohase tarvitamise järgi valvab koondise juhataja.

10. Koondise tegevuse alul, kui valimised toimitud ja esialgne töökava selgunud, esitatakse koondise juhatusel poolt Keskjuhatusel teated koondise liikmete arvu, juhatusel koosseisu jne. kohta Keskjuhatusel poolt saadetava registreerimiskaardi järgi ja esialgne tegevuskava. Samad teated, tegevuskava järgmise aasta peale ja lühike tegevuse aruanne eelmise aasta kohta esitatakse iga aasta 15. oktoobriks. Iga koondis on kohustatud tellima vähemalt ühe eksemplari Eesti Noorte Punase Risti ajakirja.

11. Soovitav on võimalikult ligem koostöö Keskjuhatusel. Selleks otstarbeks teatagu koondised oma huvitavaist algatusist, saatku kaastööd N. P. Risti ajakirjale, informeerigu takistusist ühe või teise ülesande täitmisel jne.

12. Koolikoondis saab Keskjuhatusel nõudmise peale oma liikmete arvule vastavalt liikmemärke (à 15 senti tükk) ja liikmekaarte (maksuta).

13. Agara tegevuse ja iseäraliste teenete eest N. P. Risti alal võib koolikoondis Keskjuhatusel esitada üksikuid liikmeid N. P. Risti hoolsusmärgi saamiseks (emailist märk punase ristiga valgel põhjal).

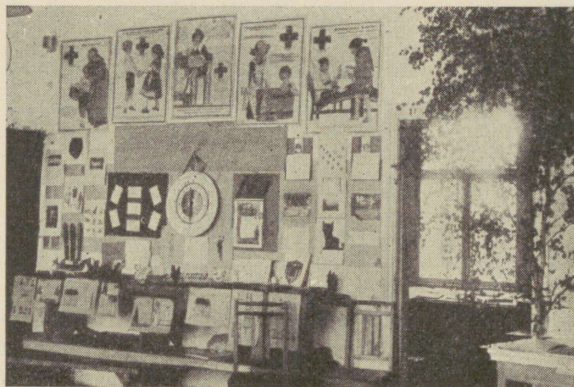
14. Koondise liikmeid, kes N. P. Risti eesmärkidele töötavad vastu, võib juhatusel otsusega kas ajutiselt või jäädvalt koondise tegevusest eemaldada.

15. Koondise likvideerimine otsustatakse üldkoosoleku poolt, juhatusel ettepanekul; selle üldkoosoleku ajast ja kohast tuleb Keskjuhatusel kaks nädalat ette teatada. Likvideerimise üldkoosolekule tuleb esitada nimestik koondise päralt olevaist summadest ja kõigist väärtust evivaist asjust, millised likvideerimisel antakse üle koolile või kasutatakse muuks otstarbeks, üldkoosoleku otsuse järgi.

Näpunäiteid N. P. Risti töö korraldamiseks koolides.

Alamal toodud juhatused puutuvad tavalisemaid ülesandeid ja nende sihiks on ainult märkida üksikuid tegevusalasid, nende lähema korralduse määramata, milline jääb koondiste endi hooleks ja organiseeritakse kohalike olude kohaselt. Need juhatused on võr-

sunud senisest N. P. Risti tööst, ja Keskjuhatus loodab, et töö laienedes ja süvenedes leitakse palju uusi ülesandeid ja tegevusviise, milliste üldiselt teatavaks tegemine N. P. Risti ajakirja kaudu oleks Keskjuhatusesele meeldivaks ülesandeks.

Vao-Kurtna kooli Noorte Punase Risti koondise näitus.

Kuna ühest

küljest N. P. Risti liikmeid — õpilasi — on kõigis koolides mitmes vanaduses ja teiselt poolt tingimused, millistes asuvad ja töötavad koolid (häis ja kehvis ruumes, maal, linnas jne.), on väga mitmekesised, — tuleb igal koondise juhatusel kõige esmalt leida tegevusala ja töörakendus, mis kõige paremini vastaks kohalikele oludele, minnes välja selle juures N. P. Risti põhimõtteist. Iga koondise juhataja, iga õpetaja, kes N. P. Risti põhimõttega tutvub ja neisse süveneb, kes N. P. Risti vaimust on kaasa haaratud, leiab kahtlemata õige tee, millisel juhtida N. P. Risti tegevust ja arenemist. Tööpõld on selleks küllalt laialine, et iga koondis võiks leida selles küllalt huvikohast ja läbiviidavat. Soovitav on selle juures, et ei valgutaks laiali, et ettevõetud ülesanded kindlasti leiaksid täitmist; ühtlasi on tarviline teatud miinimum-programmi teostamine, millela organisatsioon kaotab ilme.

I. Tervishoid.

Selle propageerimisele laste hulgas tuleb panna eriti suurt rõhku, seletades neile, kui suur tähtsus ja mõju on puhtusel (isiklikul, elumaja, ümbruskonna) nii üksiku inimese kui ka

Lapsed vabal ajal välja värskesse puhtasse õbku!
Maarja-Magdaleena kooli Noorte Punase Risti liikmed lumesõda pidamas.

kogu rahva tervisele. Isikliku puhtuse algnõuete sissekasvatamiseks lastele on tarvilusel n. n. „tervishoiu tabelid“, millised seni on leidnud üldist tunnustamist. Need saadab Keskjuhatus koondise tarviduse järgi tasuta. Koondise juhatuse ülesanne on nende nõuete täitmise tähtsuse seletamises, juhatamises, kuidas neid korralikult ja otstarbekohaselt täita, ja järelevalve korraldamises, et neid täidetaks seni, kuni harjutused on saanud harjumuseks ja vajaduseks. Ehk küll tervishoiu tabelleisse on võetud kõik tähtsamad elementaarsesse isiklikku puhtusesse puutuvad nõuded, juhime siinkohal siiski tähelepanu n. n. „N. P. R. tervishoiu käskudele“, milliste tähtsust ja täitmise vajadust on soovitatav lastele teha selgeks ja milliste teostamisele aidata kõigiti kaasa:

1. Söö aeglaselt, näri hästi ja tarvita toiduks võimalikult rohkem juur- ning aedvilja ja vähem liha.
2. Joogiks tarvita piima või puhast vett. Äärmisel juhul tarvita teed või kohvi, mitte aga alkoholi sisaldavaid jooke.
3. Hoolitse, et sinu töötamise ja magamise ruumis oleks alati puhas õhk. Kui millegi pärast ei ole võimalik magamise ajal hoida akent lahti, siis tuuluta tuba hästi enne magamaminekut. Maga võimalikult 9—10 tundi.
4. Seisa ja istu alati sirgesti.
5. Puhasta hambaid igal hommikul ja õhtul.
6. Pesu käsi enne söömist; pea küünealused alati puhtad.
7. Pesu ennast üleni, vähemalt kord nädalas, saunas või vannis.

Noorte Punase Risti esmaabi kursuse lõpetajad Kuresaares.

8. Viibi ja liigu võimalikult rohkem värskes õhus.
9. Aevastades või kõhides hoiu taskurätt nina või suu ees; ära sülitada põrandale.
10. Ära pista ninna või suhu näppe, sullepäid, pliiatseid jne.

Tervishoiu küsimuste selgitamiseks on soovitatav, kui on leida asjast huvitatuid isikuid, vanemaile õpilasile pidada tervishoidlikke loenguid; ei ole aga see võimalik, siis võiks neid küsimusi puudutada ja selgitada koolitöö juures, näit. loodusteaduse tundidel.

Kehakultuuri tähtsust silmas pidades on soovitatav arendada ka sportimist: mitmesuguseid mänge, jooksmist, hüppamist, ujumist, suusatamist jne., mis nõuavad värskes õhus viibimist ja liikumist; need mõjuvad kosutavalt ja karastavalt noorte tervisele, harjutavad osavust ning teritavad mõtlemisvõledust.

Koondisile, kes soovivad korraldada esmaabi andmise kursusi, saadab Keskjuhatus soovikorral maksuta välja dr. B. Voogase raamatu „Esimene abi“. Koondised, kel on olemas kinoaparaat, võivad saada kursuse lõppemisel demonstreerimiseks suure 3-jaolise filmi „Esimene abi“. Kuna see film pakub huvi ka täiskasvanuile, oleks soovitatav, et filmi vaatama kutsutaks ka ümbruskonna elanikke.

Kõikide N. P. R. koolikoondistele saadab Keskjuhatus tasuta peale tervishoiu tabelite ja liikmekaartide veel Noorte Punase Risti põhimõtteid selgitavaid värvilisi seinaplakateid ja värvitruki lehti liikmete nimestiku jaoks, väljapanemiseks klassiseintele.

Laste ergutamiseks kasulikule tööle värskes õhus ja teatavas mõttes ka nende ilutunde arendamiseks, saadab Keskjuhatus koondisele soovikorral maksuta lille ja juurvilja seemneid. Lilleseemned on eestkätt mõeldud kooliaia ja ümbruskonna ilustamiseks lilledega; juurviljasaagist peaksid N. P. R. liikmed andma osa vaesemaile kaasõpilasile või abitarvitajatele vanadele.

II. Sotsiaaltöö ala.

Noorte Punase Risti kaudu avaneb kõigil noortel võimalus oma jõudu mööda võtta osa tõsiste sotsiaalse elu probleemide lahendamisest, avaneb võimalus praktilisele tegevusele ühiskonna kasuks ligimesearmastuse vaimus. On selge, et säärasel tegevusel noorte iseloomu kasvatamise näol on suur mõju rahva tuleviku kohta. Isetegevuse kaudu kasvab noorsugu iseisvusele. Aitamisest perekonnas võrsub välja abistamine koolis ja edaspidine tegevus ühiskonnas.

N. P. R. hüüdsõnaks on: „Ma teenin“ ja „Ma aitan“. Iga laps võib teadlikult „teenida“ oma vanemaid, sõpru, üldse kõiki, kellega on kokkupuutumist, kui ta jõu ja oskuse kohaselt on neile abiks ja teeb neile häädmeelt. Laps „teenib“ oma vanemaid, kui ta koduseis tõis aitab kaasa, vähemate õdedevendade eest kannab hoolt, ja nii vanemate jõudu ja aega hoiab kokku. Ta „teenib“ oma kaaslasi koolis, aidates nõrgemaid koolitöös, astudes välja tugevamate tagakiusamise vastu, töötades kaasa üldkorra ja puhtuse alalhoidmisel. Ta „teenib“ ligimest, kui ta aitab kanda kellegi vana või väetikese rasket pakki, kui ta toob haigele kimbu lilli või lohutab teda ettelugemisega, kui viib väikese kartliku lapse liikumisrikkas kohas üle tee, kui mõnel töövõimetul vanakesel aitab pesta põrandat või kannab toituspunktidest toitu väikesile, kel jalanõude ja soojade riiete puudumisel pole võimalik seda teha ise, nagu seda mõne N. P. R. koondise liikmed on teinud. Igapäevane elu pakub lõpmata arvu võimalusi näidata oma hääd tahet „teenimiseks“. Kui ainult laste silmi avada neile nähtusile, mil ta võib „teenida“ ja „aidata“, siis on sellega äratatud nende algatusvõime ja näidatud kätte piiramatu ala isetegevuseks.

N. P. R. pääeesmärk on õpetada ja virgutada noori kollektiivtööle, ja seda teostada on kõige kergem koolis. Siin on mitmekesiseid võimalusi rakendada lapsi ühistööle, näit. ühiselt asutada ja korraldada kooliaidu, ühiselt istutada lilli ja pöösaid, ühiselt hoolitseda nende eest, korraldada pidusid, näi-

tusi, loteriisid, isegi korjandusi, et nende sissetulekuist toetada vaesemaid kaaslasi, valmistada pühadeks rõõmu jne., harjudes sellejuures töötama ühiskonna kasuks. Üks N. P. R. koondis näiteks on enda pääle võtnud valmistada iga päev suureks vaheajaks õpilasile teed, mida igaüks võib saada, makstes ühe sendi klaasi eest; vaesemad saavad hinnata. Teine muretseb teenitud raha eest seepi ja käteräti igale õpilasele jne.

Inimeste parimad sõbrad on loomad ja linnud. N. P. R. liige ei või olla nende vastu toores. Loomade piinamine või nendega hooletu ümberkäimine ei ole tihti tingitud laste hingelisest toorusest, vaid ainult uudishimust või teadmatusest. Sel ajal võib teha palju selgitustööd, õpetades lapsi loomade ja lindude eest hoolitsema ja neid kaitsma, pannes välja talvel toidulavu ja kevadel pesitsemiskaste.

Ärge unustage talvel linde!
(Kanada N. P. R. ajakirja kaanepilt.)

III. Noorte Punase Risti koolidevaheline kirjavahetus.

Sõpradele kogu maailmas.

N. P. R. koolidevaheline kirjavahetus on kollektiivne, s. o. temast võtavad osa kas terve kool või üksikud klassid. Muidugi võib iga kirja kirjutaja õpilane tema poolt kokkuseatud kirjas märkida oma nime, vanaduse ja klassi, kuid põhimõtteliselt ei ole N. P. R. kirjavahetus individuaalne, üksikute õpilaste, vaid just koolidevaheline kirjavahetus.

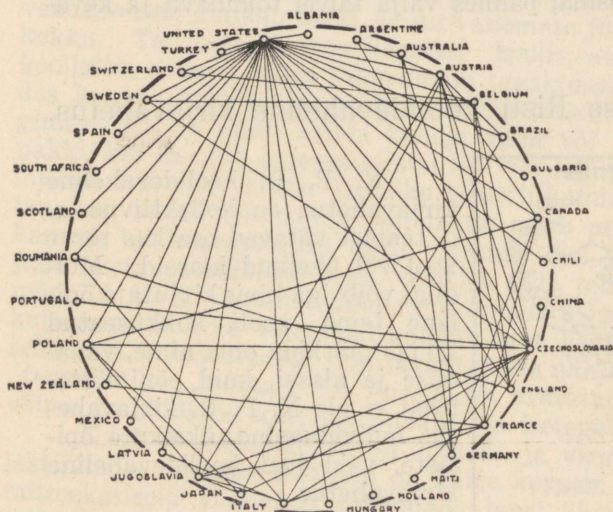
N. P. R. koolidevahelise kirjavahetuse

tekkimine ja mõte. N. P. R. koolidevahelise kirjavahetuse aluseks on kirjad, mis maailmasõja ajal kannatanud maadelapsed kirjutasid Ameerika lastele, tänuks nende poolt saadetud abi ja kinkide eest. Kirjadele olid mõnikord lisatud juure ülesvõtted, piltpostkaardid, omatehtud tööd jne. Need lastegrupidelt saadud kirjad ning neis leiduvad kodumaa elutingimuste kirjeldused saidki aluseks Ameerika ja teiste maade N. P. R. koolidevahelisele kirjavahetusele, mille praegune organisatsioon määrati kindlaks 1920. a. ja millise keskbüroo Punase Risti Seltside Liiga juures asus tegevusse 1. jaanuaril 1921. a. Kirjavahetus kasvab ning süveneb iga aastaga, leides ikka uusi osavõtjaid ning pooldajaid.

Nii kuidas mainitud kirjavahetus oli algusest päale kaastunde ja sõpruse avalduseks, nii on ta ka seni jäänud truuks oma ülesandele — sõprussidemete loomisele. Üksteisega tutvumine ja üksteisest arusaamine ning ühiste püüete teostamine ühendavad noori kogu maailmas, toovad neid üksteisele lähemale ja loovad püsivat sõprust. Ühtlasi õpetab see kirjavahetus üksikute kaastööd kasutama üldsuse huvides.

Mida kirjutada. Päale tervituste ja tänuavalduste portfooliote eest (koolidevahelisi kollektiivseid kirju nimetatakse portfoolioteks; nad on albumi moodi kokku pandud üksikute õpilaste poolt valmistatud lehed) võiks esimeses järjekorras tuua andmeid Eesti kohta, mis välismaade laste teadmisi Eesti kohta suurendaksid ja rikastaksid, kuna peab teadma, et

Eesti on väike ja alles noor riik, mis pärast teda välismaail vähe tuntakse. Näiteks võiks üks laps kirjutada Eesti geograafilisest asendist, lisandades Eesti maakaardi, teine tuua tähtsamaid sündmusi Eesti ajaloost, peatudes lähemalt iseisvuse aja juures, illustreerides seda silmapaistvate riigitegelaste piltidega (postkaardid või väljalõiked ajalehist),

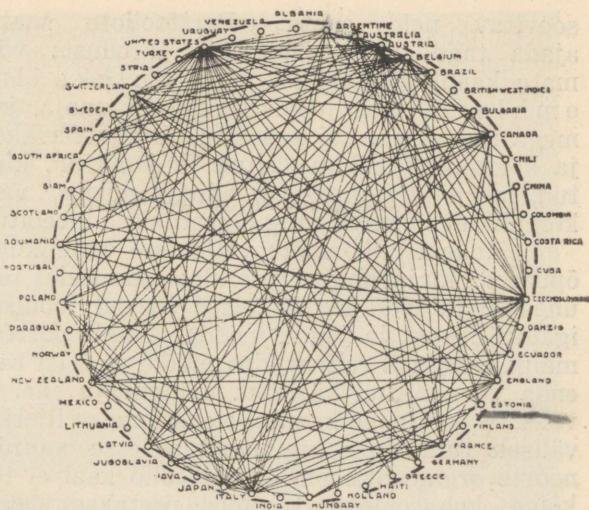
Noorte Punase Risti koolidevahelise kirjavahetuse võrk 1924. a.

kolmas anda lühida ülevaate rahvaluulest, kirjandusest või kunstist, mille näitlikumaks tegemiseks ju ka on olemas hulk pildimaterjali; neljas võiks käsitleda majandust ja tööstust, nii palju kui seda lubavad

koolis saadud teadmised, lisandades omavalmistatud joonistusi ja diagramme, viies tuues teeneterikaste Eesti teemalaste eluloo kirjeldusi ühes piltidega jne.

Ameerika lapsed on iseäranis huvitatud välismaa spordist, mängudest, pühadest ja rahvakunstist. Need on tänurikad teemid väga mitmele. Muidugi pakuvad huvi ka kirjeldused oma kooli elust ja tegevusest N. P. R. alal. Vastavad ülevõtted võiksid neid kirjutisi väga elustada.

Portfooliid ja teine vahetusmaterjal. Pääle ülaltähendatud materjali võib kirjavahetuses kasutada ka postmarke, rahasid, joonistusi, kuivatatud taimi, näpu- ja käsitöid jne., mis kinnitatakse portfoolio lehtedele. Kõik see meeldib harilikult ja pakub huvi välismaa lastele. Üldse on soovitatav saata rohkesti pildimaterjali ja vähem kirjeldusi, iseäranis pikki kirjeldusi. Tuleb püüda portfooliot nii koostada, et see oleks omapärane ja Eestit iseloomustav. Luuletisi on raske tõlkida nii, et nad hoiaksid alal omapärasuse, seepärast ei ole

Noorte Punase Risti koolidevahelise kirjavahetuse võrk 1926. a.

Väike jaapanlanna kirja kirjutamas.

soovitav neid saata. Portfooliote saatmisel pole vaja ajada taga uhkust või välist toredust: võib leppida lihtsamate kaantega (mida aga tuleks ilustada N. P. R. embleemiga, joonistisega või saaja ja saatja kooli nimega ilukirjas), kui aga sisu on maitserikkalt valitud, puhtalt ja korralikult kokku säetud ja jaotatud, kirjad ilusti kirjutatud, lehed kleepimis- või näpujälgedeta, väljalõiked ajalehist korralikult lõigatud ning õigesti sisse kleebitud jne.

Kollektiivtöö mõte väljendub õnnelikumal viisil, kui kõik õpilased kirjavahetuse kokkuseadmisele tõmmatakse kaasa: ühed kirjutavad kirju, teised teevad joonistisi, näputöid jne., igauks oskust ja jõudu mööda. Pääle portfooliote on veel võimalik vahetada rahvariides nukke ja teisi rahvuslikke esemeid, enda valmistatud käsitöid, mänguasju jne. Peetakse soovita- vaks, et portfoolio kaantel oleks Punase Risti embleem, mis juba väliselt tunnistaks kuuluvust sellesse suurde rahvusvahelisse noorte organisatsiooni. Portfoolio kaal ei tohi olla üle 1 kg., kõige kohasemaks kaaluks peetakse 500 gr. ja suurus 30 × 40 cm.

Kuidas alata kirjavahetust. Kui mingisugune kool on otsustanud N. P. R. koolidevahelisest kirjavahetusest osa võtta, siis võib ta sellest Keskjuhatusesele teatada, mis- pääle temale saadetakse välja mõnelt välismaa koolilt, kellel veel Eestis paarimeest ei ole, saabunud portfoolio ühes tõlkega. Võib aga ka oma algatusel säada kokku portfoolio, mis Kesk- juhatusesele saadetakse, tähendades riiki, kellelega N. P. R. liikmeil soovitav kirjavahetusse astuda. Portfoolio tõlgitakse Kesk- juhatuses inglise, prantsuse või saksa keele ja saadetakse siis Keskjuhatusese kulul soovitud riigi N. P. R. juhatusesele, kes selle toimetab edasi oma äranägemise järgi. Et kergendada N. P. R. Keskjuhatusese tööd portfooliote mahutamisel, tuleb vastavalt Genfis 1929. a. suvel ärapeetud N. P. R. konverentsi soovile uue sideme loomisel välismaa kooliga esitada kodumaa N. P. R. Keskjuhatusesele ühes portfoolioga eraldi lehel järgmised andmed:

1. linna, alevi ja küla nimi, kus kool asub,
2. elanike arv,
3. kooli nimi ja aadress,
4. kooli tüüp,
5. õppeaastate arv,
6. õpilaste keskmine vanadus,
7. õpilaste sugu,
8. õpilaste arv,
9. millal astunud kirjavahetusse vastava kooliga,
10. koondise päähuvi,
11. kas on vaja tõlget inglise, prantsuse või saksa keelest,
12. koondise juhataja risti- ja perekonnanimi.

Soomevere algkooli N. P. Risti liikmed välismaalt saadud portfooliotega.

Kirjavahetuse kiirendamise mõttes on arusaadavalt soovitatav, et Keskjuhatus saaks portfoolid juba tõlgitult. See on võimalik muidugi ainult siis, kui koha pääl leidub võõraid keeli oskavaid õpetajaid. Vastasel korral tõlgitakse portfoolid Keskjuhatuses: prantsuse keele — kui saadeti määratud romaani rahvaile, saksa keele — kui ta läheb Austriasse, Skandinaavia riikidesse või Saksamaale, ja inglise keele — kui soovetakse saata kuhu tahes mujale.

Kuidas kasutada saadud portfooliot. Saadud portfoolio meeldib harilikult lastele uudisena: pildid, joonistised, kõiksugu töökesed, kirjeldused võõrasmaade elustolust ja koolitööst äratavad uudishimu, kutsuvad võrdlemisele, mõjutavad ettekujutust ja annavad ainet järelemõtlemiseks, rääkimata sellest, et täiendavad ja süvendavad koolitundidel saadud teadmisis võõrkeelte jmt. tundides, elustades seega õperaamatute sisu.

Kuidas jätkata või lõpetada kirjavihketust. Kui mingisugune kool saab välismaa portfoolio, peab ta viisakuse algnõudele vastavalt sellest kohe saatjale teatama, kasutades selleks otstarbeks harilikult portfoolio juures

leiduvat postkaarti, mille tekst tõlkes: „Vastamine saadud kirjajadele on viisakuse algnõue. .... kooli õpilased tänavad oma sõpru ..... koolist neile saadetud albumi eest, millele nad kavatsevad vastata varsti. Kuupäev.....“

See kaart tuleb täita, sisse kirjutades vastavalt oma ja albumisaatja kooli nimetused ning albumi saamise kuupäeva, ja saata ümbrikus N. P. R. Keskjuhatusesele, edasitoimetamiseks portfoolio saatjale koolile. Kui saadetise juures ei ole niisugust postkaarti, võib saata kodumaa piltpostkaardi või teatada lühikese kirjaga portfoolio saamisest, selle eest tänades ja ühtlasi tähendades, millal umbes vastus võiks tulla. Saaja koondis peab asuma võimalikult pea vastuse kokkusäädmisele, et uusi või vanu sõpru mitte liig kaua lasta vastust oodata. Viimaste aastate kogemused näitavad, et koolid, kel elav huvi kirjavahetuse vastu, ei viivita üle kahe kuu vastusega. Kõige soodsam aeg uut kirjavahetust alata on sügis: kui näit. portfoolio on saadetud novembris, siis võib olla kindel, et vastus jõuab kätte välismaalt kevadel veel enne koolitöö lõppu. On aga ka koole, kes vahetavad aasta jooksul ühe ja sama kooliga 2—4 portfooliot, mis tähendab suurt vastastikust huvi kirjavahetuse vastu. Igatahes on soovitamam saata sagedamini vähemaid portfoolioid kui suuri ja harvasti. Juhul, kui mõni kool millegi pärast ei soovi jätkata kirjavahetust välismaaga, tuleb sellest teatada Keskjuhatusesele, et oleks võimalik vastavale koolile sellest teatada. Portfooliot vastu võtta ja vastamata jätta on ebaviisakas ja ebakorrektnene, ja õpetajail, kelle ülesandeks on lastele õpetada ka inimestega läbikäimist kergendavat ja hõlbustavat abinõu — viisakust — tuleb pöörduda sellele parajal juhul tähelepanu.

N. P. R. koolidevaheline kirjavahetus on muidugi võimalik ka kodumaa koolide vahel. Mõned koolid on selleks avaldanud soovi, teised teostavad seda juba. Väljaspool kahtlust on, et ka see kirjavahetus pakub mõndagi õpetlikku ja huvitavat, näit. kirjavahetus Saaremaa ja mannermaa kui ka Põhja- ja Lõuna-Eesti koolide vahel. Keskjuhatus on ka sel juhul meeleldi vahetalitajaks.

Noorte Punase Risti ajakiri.

N. P. R. töö selgitamiseks ja juhtimiseks ning terve liikumise sidemeks on N. P. R. häälekandja — ajakiri „Eesti Noorte Punane Rist“, mis käesoleval aastal on alanud oma seitsmendat aastakäiku. Ajakiri ilmub üks kord kuus (välja arvatud 2 suvekuud) 16-leheküljelises värvilise kaanepildiga ilustatud kaustas ja pakub rohkesti ilukirjanduslikku ning populaarteaduslikku lugemismaterjali, tuues ühtlasi ka tähtsamaid and-

meid välis- ja omamaa N. P. R. tegevuse kohta. Pääle illustratsioonide kirjutiste juure toob ta ka palju pildimaterjali noorte tegevuse üle. Uuest aastast pääle avab ta oma veergudel nurga „Vabad tunnid“, kus vahetatakse mõtteid mitmesuguste liikmeid huvitavate küsimuste üle, tuuakse mängu ja muud ajaviitematerjali. N. P. R. ajakirja tellimishind on aastaks Kr. 1.80, ½ aastaks Kr. 0.90 ja ¼ aastaks Kr. 0.55.

Ajakirja „Eesti Noorte Punane Risti“ kaanepilt 1925. a.

maksab 20 senti. Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja raamatukauplused. Ajakirja võib tellida ka otsekohe talitusest, Tallinn, Niguliste 12. Kes tellib 10 eks. korraga, saab 1 eks. maksuta.

Praegu ilmub 29 riigis 32 N. P. R. ajakirja 20 keeles: neist on paljudel

(Ameerika, Austria, Belgia, Saksa j. t.) suur

Üksiknumber

levik. N. P. Risti ideede levitamiseks Eestis on suure tähtsusega, et koondised teeksid mis võimalik ajakirja tutvustamiseks ümbruskonnas.

Ülevaade Eesti Noorte Punase Risti senisest tegevusest.

Asudes tehtud töö lühidale ülevaatele märgib Keskjuhatuse mõningad vastused küsimusele „Milles väljendub N. P. Risti kasvav mõju?“ 1929. a. sügisel korraldatud ankeedis. Kooliõpetajate — koondiste juhatajate — hinnangu järgi on see mõju üldiselt olemas ja tuleb nähtavale:

1. puhtuse- ja korraarmastuse kasvamises;
2. üldises kõlbluse ja vastutustunde tõusus, mis väljendub õpilaste poolt tihti enese ja teise kohta tarvitatud sõnades: „Punase Risti laps ei tohi nii olla“;
3. ühistunde ja vastastikkuse abistamise arenemises, kohusetunde harjutamises enese ja ligimese vastu;
4. õpilaste hingeliselt paremaks muutumises, püüdes olla eeskujulikud;
5. püüetes olla viisakas, teenistusvalmis, aus, karske ja korralik;
6. enesejärelvalves, enesetreeningus, isetegevuses.

Loomulikult annab järjekindel harjutamine, nagu seda praktiseeritakse tervishoiu tabelite täitmise juures, kindlaid tagajärgi, ja jääb ainult soovida, et Noorte Punase Risti töö süveneks ja laieneks peamiselt uute koondiste asutamise teel.

Üksikute tegevusalade kohta olgu märgitud järgmist:

Tervishoid. Tervishoiu propaganda teostamiseks on Tallinnas ja üle maa peetud vastavaid loenguid ühes kohaste fil-

Noorte Punase Risti ujumiskursus Tartus.

mide ja Tervishoiu Muuseumi poolt lahkesti tarvitada antud diapositiivide demonstreerimisega. Oma tegevuse esimesel aastal andis N. P. R. KeskJuhatus välja brošüüri „Tee tervise juure“, mis annab lastele juhatusi, kuidas end hoida tiisikuse eest (praegu on selle brošüüri trükk otsas), „Tervishoiu tabeleid“, järjekindlalt peetavaid tervishoiunõuete täitmise lehti, on koondiste poolt tarvitatud ohtrasti, nii et neid on tulnud saata laiali kümnetes tuhandetes eksemplarides. Pääle selle on kasutatud tervishoidlike juhtnõõride andmiseks ja N. P. Risti põhimõtete selgitamiseks Punase Risti Seltside Liiga poolt saadud Salzedo seinaplakateid. Tervishoiu tabelite täitmine on

annud, nagu kinnitavad eeltähenatud ankeedi kaudu saadud andmed, „häid“, „kaunis häid“ või „rahuldavaid“ tagajärgi.

Tervishoidlike teadmiste levitamiseks on Tallinnas kuues koolis ja Eesti Punase Risti Päävalitsuse juures korraldatud esmaabi kursusi kesk- ja algkooli õpilasile, poeg- ja tütarlastele, milliste lõpetajate arv ulatub keskmiselt 50-ni kursuse kohta. Pääle vastava täienduskursuse läbikuulamist on suurem osa neist õpilasist astunud samariitlaskolonnisesse. Esmaabi kursusi on veel E. P. R. komiteede poolt pandud toime Tartus, Narvas, Petseris, Kuresaares ja maakoolide juures, kohalike arstide abil. Samuti on ka ujumise ja vee püäl abiandmise kursusi peetud Tartus, Narvas, Kuresaares ja Pärnus.

Sotsiaalaala. Et osakonnad on osanud teist N. P. R. põhimõtet — ligimesarmastust — arendada ja teostada, tõestavad nende tegevuse aruanded, millest on näha, et peaaegu iga koondise poolt on toetatud kas kehvi kaasõpilasi või teisi vaeseid lapsi ja puudustkannatajaid perekondi või on antud abi N. P. R. liikmete annetustest, valmistatud pühaderõõmu jne. Ka välismaa sõpru ei ole Eesti N. P. R. liikmed unustanud. Kui ränk loodusõnnetus tabas Greekamaad ja paljud maavärisemise tagajärjel jäid päävarjuta, saatsid Eesti lapsed Greeka N. P. R. liikmeile oma väikese kaasabi — korjanduste näol sissetulnud raha. Samuti panid Eesti lapsed prantsuse veeuputuse all kannatanud laste hääks toime korjanduse, mis andis Kr. 365,25. See meie laste väikene abi avaldas Prantsusmaal sügavat muljet, mida tõendavad mitmed südamlikud tänukirjad Prantsuse N. P. Ristilt.

Samuti on loomade ja lindude vastu kaastundmust ja armastust üles näitama kutsutud kõik koondised, ja see kutse on leidnud vastukaja, sest peaaegu kõik koondised on pannud üles lindudele pesitsemiskaste ja söögilaudu.

Ameerika loomakaitseseltsi tegelaste prl.-de Daves'ite poolt 1927. a. korraldatud ülemaailmalisest kirjatööde võistlusest loomakaitse alal võtsid osa ka E. N. P. Risti koondised, ja 4 osakonda said rahalise auhinna osaliseks esitatud kirjatööde eest.

Koolidevaheline kirjavahetus. Teostades kolmandat N. P. R. põhimõtet on mitmed välismaa N. P. Risti seltsid Eestis otsinud sõpru ja neid leidnud; viimaseil aastail on ka Eesti noored hakanud tõsisemalt ja julgemalt hankima endile välismaa sõpru. Võib rõõmuga konstateerida, et Eesti lapsed häämeelega oma käed sirutavad välja laia maailma poole, kust teised, kel ühised püüded ja huvid, neile sõbralikult tulevad vastu ja rõõmuga arendavad kõiki N. P. R. liikmeid siduvat sõprust elava kirjavahetusega.

Päale kirjade ja portfooliote on vahetatud veel rahvariides nukke ja käsitöid. Eestist on saadetud seni rahvakannude, pastalde, sukapaelte mudeleid, Saaremaa pähkleid, vastu on tulnud Jaapanist omapäraseid näputöid, Belgiast — vaase, Hispaaniast maiustusi, Greekast korinte jne.

Portfoolioid ja kirju:

Aasta.	Eestist saadetud.	Välismaalt saadud.
1926.	34.	10.
1927.	72.	59.
1928.	115.	63.
1929.	82.	88.
1930. (kuni 1. IX).	69.	78.

Töökogad. Juba 1924. a. avatud N. P. R. töökodasid on aastate kestes suurendatud ja sisseasetatud tublisti täiendatud. 5 aasta jooksul on korraldatud 9 papptöö- ja köitmis-kursust Tallinna kesk- ja algkooli õpilasile, pääle selle puutöö-

Ameerikasse saadetud Eesti rahvariides nukk.

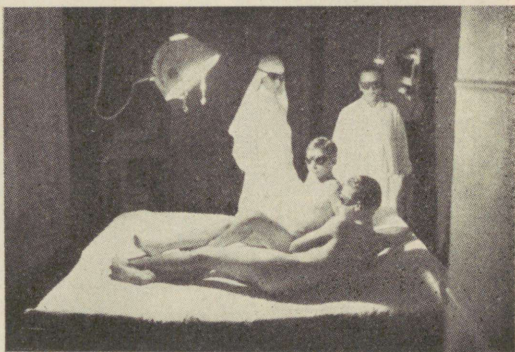
Tromsø kooli N. P. Risti liikmeilt saadud Norra rahvariideis nukud ja kalanahad.

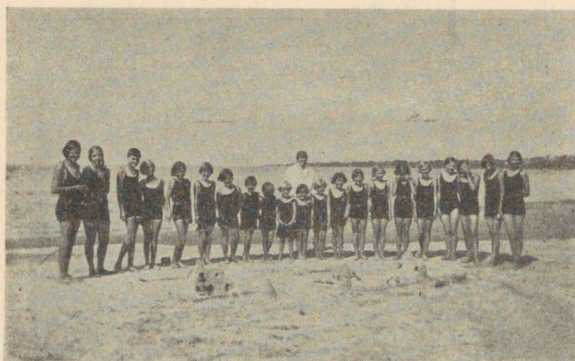
Noorte Punase Risti papptöö- ja köitmisekursus.

kursusi poistele ja nahatöökursusi isikuile, kes seda tööd põhjalikult soovivad ära õppida. N. P. R. töökojas valmistatud maitserikkad ja ilusad tööd — kirjamapid, albumid, rahatahkud, käekotid jne. — on näitusil saanud auhindade osalisteks. Nende läbimüük Eestis õigustab lootust, et nad ka välismail leiavad ostjaid, nii kuidas esimeste katsete tagajärjed seda näitavad.

Kõrguspäike. N. P. R. kõrguspäikesega ravimise ambulatoorium on ka aastate jooksul suuresti kasvanud. Praegu töötab ambulatoorium kahe vahetusega kella 8—7 ja kümne kuu jooksul aastas, mil ambulatoorium avatud, tõuseb seansside arv üle 7 tuhande. N. P. Risti liikmed leiavad ravimist suure hinnaalandusega (75%), kehvedamad täiesti maksuta. Samuti võimaldab N. P. R. oma kehvemaile liikmeile tervisvõimlemist suure hinnaalandusega.

N. P. R. kõrguspäikesega ravimise kabinet.

Noorte Punase Risti suvekoloonia kasvandikud
Viimsi rannas.

Suvikoloonia. Tänu Ameerika lastefondi toetusele on olnud võimalik ka igal suvel pidada ülal nõrga tervisega laste N. P. R. suvikolooniast. See koloonia, kuhu võeti vastu 20 kuni 30 last igal suvel, töötas Rannamõisas, Tabasalus,

Kloogal, Toilas ja Viimsis ja andis laste tervise ja kosumise suhtes parimaid tagajärgi.

Aiatööd. Et arendada laste ilutunnet ja neile anda võimalust viibida rohkem värskes õhus, sääljuures huvitavat ja kasulikku tööd tehes, on N. P. R. igapidi katsunud aiatööde arenemisele kaasa aidata ja on kõigi koondiste sellekohaste

Maarja-Magdaleena kooli NPR. liikmed aiatööl.

NPR. jõulupuu (keskel kadunud dir. H. Bauer, esimene ENPR. esimees).

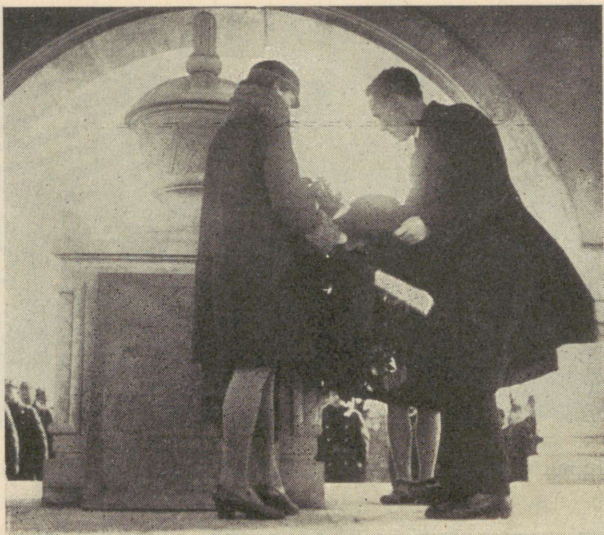
teadaannete pääle saatnud maksuta lille- ja juurviljaseemneid. Nagu aruandeist näha, on osa juurviljasaagist jagatud kehve- maile perekondadele ja vaestele, lilledega aga on ilustatud kooli- majade ümbrust.

Hoolsusmärgid. Agara ja edurikka kaastöö eest N. P. R. alal on Keskjuhatus annud 290 N. P. Risti liikmele emailist hoolsusmärgi (punane rist valgel põhjal), nendest 8 õpetajaile, kelle juhatusel töötavad koondised on näidanud iseäranis elavat huvi N. P. R. vastu.

Jõulupuud. Ameerika Punase Risti ja Tallinna kaupmeeskonna lahke vastutuleku tõttu on olnud võimalik igal

Eesti NPR. liikmed külaskäigul Riia rannas.

Läti NPR. laulukoori juht vabadussõjalaste kalmistul pärga asetamas.

Savala algk. 9 a. õpilane Aino Kuusmik, kellele annetatud E. P. R. elu-päästemedal tema koolivenna päästmise eest uppumissurmast.

aastal valmistada jõulurõõmu üle 2000 vaeslapssele. Osa Ameerikast tulnud jõulukinke (600 kuni 800 ümber) on saadetud välja N. P. R. koondisile maal ja provintsilinnades, väljajagamiseks vaestele lastele N. P. R. liikmete kaudu.

N. P. R. liikmete külas käigid, mis on ette võetud isikliku kontakti loomiseks ja välismaal teostatakse eduga, on ka meil leidnud aset. 30. märtsist 2. aprillini 1929. a. viibis Tallinnas Läti N. P. R. 150-liikmeline laulukoor, kelle esimeseks sammuks siin oli suure Eesti ja Läti rahvusvärvidega ehitud loorberpärga asetamine ja mälestustahvli kinnitamine sõjaväe surnuaia mausoleumisse. Ülestõusmise esimesel ja teisel pühäl esines koor kontsertidega Kaarli kirikus ja Es-

toonia kontsertsaalis, E. N. P. Risti liikmed tegid Läti sõpradele vastukülaskäigu Riiga 15.—17. juunini, kus neid üllahkesti vastu võeti.

Elupäästjate hindamine. Kõrgemat ligimes-armastust on näidanud terve rida noori, kes oma elu kaalule pannes on päästnud inimesid uppumissurmast. Punase Risti Päävalitsus on hinnanud nende ohvrimeelsust ja 1923. aastast pääle annetanud Punase Risti elupääste medaleid 21 alaealisele (9—19 a. v.), nendest 17 poeg- ja 4 tütarlapsele; pääle selle on antud 3 kiituskirja, neist 2 poeg- ja 1 tütarlapsele; viimane oli 11 a. vana.

Propaganda ja kinoetendused.

Balti riikide N. P. Risti osakondade filmikeskkohast Riiasaadud filmi „Meieaegne muinasjutt“ näidati Tallinna koolides suure eduga. Kuna film Ungari rahva elu, kombeid ja nende ilusaid rahvariideid näitab ja ühtlasi ka N. P. Risti põhimõtet „Ma teenin“ kujukalt selgitab, siis pakub film erilist huvi just meile, Ungari hõimlastele. Tähendatud N. P. Risti filmikeskkoha kaudu kevadel Belgiast saadud fotoskoobi abil näidati pilte

Balti riikide NPR. konverentsi osavõtjad 1927. a. Riia rannas.

seni väikseis ringes, ja laiemas ulatuses hakatakse kasutama teda alanud õppeaastal. Kuna eelmiseil aastail palgaline instruktor koole N. P. Risti põhimõtteiga ja loengute kaudu laiemaid rahvahulki tervishoiu nõuetega tutvustas, pidas käesoleva aasta alul N. P. Risti direktor hra Nyman mitmeis Tallinna kooles vastavaid selgituskõnesid.

„Lindude kuningas“ hr. Toom Vilsandist jutustas Punase Risti loengusaalis peetud kõnedes tähelepanekuid ja episoode oma „kuningriigi“ alamaist — lindudest — ja tema huvitavaid ettekandeid, omapäraseid võrdlusi ja ainulaadilist iseloomustamisviisi jälgisid tähelepanuga väikesed kuulajad, Tallinna koolidest kutsutud 600 õpilast.

Rahvusvaheline Noorte Punase Risti konverents Genfis 1929. a. Konverentsi avamiskoosolek peeti samas saalis, kus Punase Risti organisatsioon omal ajal välja kuulutati. Eesti Noorte Punase Risti esindajatena võtsid konverentsist osa E. N. P. R. dir. J. Nyman ja sekretär prl. M. Niemann. Avamiskoosolekul viibis kutsutud külalisena dr. H. Leesment, kes Vabariigi Valitsuse esindajana võttis osa samal ajal Genfis peetud rahvusvahelisest diplomaatlikust konverentsist.

Maksuta kinoetendused. Tänu „Estonia-Filmi“ lahkele vastutulekule, on korraldatud 1929. a. alul kino „Rekordis“ 2 maksuta lasteetendust, mis hästivalitud filmide tõttu väga meeldisid. Etendustele oli kutsutud Tallinna koolidest kokku 1054 vaesemat õpilast.

Ankeet. Et saada täpsemat pilti ja ülevaadet N. P. Risti koondiste tegevusest, nende peahuvist ning kavatsusist edaspidise tegevuse kohta, ühtlasi teada saada nende soove ja ettepanekuid N. P. Risti töö korraldamiseks tulevikus, korraldas Keskjuhatus 1929. a. sügisel ankeedi. Selle tulemused on üldiselt rahuldavad ning õpetlikud ja Keskjuhatus katsub jõudumööda vastu tulla avaldatud soovele, nagu ta seda juba ajakirja formaadi ja trükikirja suhtes on teinud.

Konverentsid. Balti riikide N. P. Risti osakondade esimene konverents peeti 1927. a. kevadel Riias. Eesti N. P. Risti delegaatidena võtsid sellest osa hr. Nyman, Tall. V algkooli juhataja hra Kahu ja kaks õpilast. Arutusel olid Balti riikide N. P. Risti tegevusse puutuvad küsimused.

17.—24. juulil 1929. a. Genfis aset leidnud rahvusvahelisest N. P. Risti konverentsist võtsid osa Eesti N. P. Risti esindajatena hra J. Nyman ja prl. M. Niemann. Konverentsi peahuviks oli N. P. Risti koolidevaheline kirj vahetus kui ka N. P. Risti tervishoiu-programmi küsimused; ka koostöö teiste suurte noorte organisatsioonidega (skoudid) oli kõne all.

7733

i 30095207

HIND 35 SENTI